

PRAKTICKÁ ÚSKALÍ VEDENÍ ÚČETNICTVÍ OBCE A PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Vladyková, Bauer

CÍL PŘEDNÁŠKY

- Seznámit posluchče s jedním modelovým příkladem chybného vedení účetnictví
- Na tomto příkladu nastítnit rozsah a přesah povinností souvisejících s účetnictvím v tom nejširším pojetí, včetně souvisejících odpovědností

VEDENÍ ÚČETNICTVÍ NENÍ JEN “ÚČTOVÁNÍ”

- Účtování lze zjednodušeně chápat jako zajištění “MÁ DÁTI/DAL”
- Účetnictví, jako systém, má však přesah mimo jiné do roviny občanského práva, správního práva, pracovního práva, daňového práva,...
- Odpovědnost může mít trestně právní důsledky...

ZÚŽENÝ (“ÚČETNÍ”) POHLED NA POVINNOST VEDENÍ ÚČETNICTVÍ

- ▶ Účetnictví, jako soustava účetních záznamů (např. § 4 odst. 10 ZoÚ)
 - ▶ Soustava průkazných účetních záznamů
 - ▶ Účetní doklady
 - ▶ Účetní knihy – účetní zápisy
- ▶ Úplnost, průkaznost, správnost, srozumitelnost a trvalost účetních záznamů (§ 8 ZOÚ)
- ▶ Účetní závěrka
 - ▶ Řádná
 - ▶ Mimořádná
 - ▶ Mezitímní
- ▶ Ostatní účetní výkazy
- ▶ Předávání účetních záznamů do CSÚIS

POHLED STAROSTY

- Volená funkce
 - Omezené časové období
 - Vstup do právních vztahů uzavřených v minulosti
- Rozhodování zastupitelstva a rady
- Rozhodování ředitele příspěvkové organizace (PO)

FORMÁLNÍ ROZDĚLENÍ ODPOVĚDNOSTI

- Zastupitelstvo – schválení závěrečného účet
- Rada – schválení účetní závěrky PO
- § 131 odst. 1 školského zákona – ředitel je statutárním orgánem školské právnické osoby
 - Ředitel PO školského typu má jiné postavení vůči obci než ředitel jiné PO (kompetence dané školským zákonem)
- § 5 odst. 1 zákona o účetnictví - účetní jednotky mohou pověřit vedením svého účetnictví i jinou právnickou nebo fyzickou osobu
- § 5 odst. 2 zákona o účetnictví – pověřením podle odstavce 1 se nezbujuje účetní jednotka odpovědnosti za vedení účetnictví

MODELOVÝ PŘÍKLAD - ŠKOLA NEMÁ ÚČETNICTVÍ

- V roce 2016 měla škola smlouvu o externím vedení účetnictví
- Výkazy za první tři čtvrtletí byly odevzdány do CSUIS
- Zřizovatelem připravena veřejnosprávní kontrola
- Účetní se nedostavil ani nepředal počítač s účetnictvím
- Ve škole nebyly prvotní účetní doklady
- Účetní přestal komunikovat

NESESTAVENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY vs SCHVÁLENÍ ZÁVĚREČNÉHO ÚČTU OBCE

- ▶ Škola nesplnila svojí zákonnou povinnost – sestavit řádnou účetní závěrku a předat jí do CSÚIS
- ▶ Škola předala zřizovateli prohlášení, že vyčerpala svěřené finanční prostředky dle závazných ukazatelů
 - ▶ Formálně došlo ke splnění povinnosti
 - ▶ Věcně – toto prohlášení nebylo možné ověřit
- ▶ Zřizovatel – město – schválilo závěrečný účet s výhradami

REKONSTRUKCE ÚČETNICTVÍ ŠKOLY

- ▶ Při porovnání stavu financí na běžných účtech s účetnictvím byl zjištěn rozdíl – 2,7 mil. Kč
- ▶ Domněnky
 - ▶ peníze chybí
 - ▶ účetnictví nebylo řádně vedeno – odesílané výkazy nebyly sestaveny dle řádně vedeného účetnictví
- ▶ Po provedené rekonstrukci se nepotvrdil schodek, ale potvrdila se nesprávnost výkazů odeslaných do CSÚIS

PŘESAH SITUACE DO DALŠÍ ROVINY

- Zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník - § 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění
- z odstavce 1: *Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen,*
 - *kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo*
 - *kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají,*
 - *a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*
- Radě města nezbylo nic jiného než podat podnět na Státní zastupitelství k prověření podnětu, zda nedošlo ke spáchání trestného činu
- V současné době ještě nebylo ukončeno přípravné řízení
- Vzniklá situace zatěžuje všechny zúčastněné subjekty
- Stávající situace znemožňuje rozhodování a tím brzdí rozvoj školních aktivit – **PRO ROZHODOVÁNÍ JE NEZBYTNÉ ZNÁT SKUTEČNÝ STAV HOSPODAŘENÍ**

ZASE TROCHU TEORIE - NÁSTROJE PRO ZAJIŠTĚNÍ INFORMACÍ O SKUTEČNÉM STAVU HOSPODAŘENÍ

- ▶ Soulad se skutečným stavem zajišťuje v účetnictví **průkaznost** (zejm. § 33a ZoÚ) – při nakládání s veřejnými prostředky – řídicí kontrola (zákon č. 320/2001 Sb.)
- ▶ Řídicí kontrola
 - ▶ Je součástí vnitřního řízení (rozhodování)
 - ▶ Začíná – přípravou operací před schválením
 - ▶ Pokračuje – průběžným sledováním daných operací
 - ▶ Končí - vypořádáním
- ▶ Odpovědnost - zákon o finanční kontrole přímo stanoví povinnosti – příkazci operace, správci rozpočtu a hlavní účetní

ROZDÍL MEZI SKUTEČNÝM STAVEM A FORMÁLNÍM (SIMULOVANÝM)

- ▶ Občanský zákoník - § 555:
 - ▶ (1) Právní jednání se posuzuje podle obsahu
 - ▶ (2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy.
- ▶ Zákon o účetnictví - § 7 odst. 2:
 - ▶ „... Tam, kde účetní jednotka může volit mezi více možnostmi dané účetní metody a zvolená možnost by zastírala skutečný stav, je účetní jednotka povinna zvolit jinou možnost, která skutečnému stavu odpovídá...“
- ▶ Jinými slovy: **Pro vykazování a vedení účetnictví nestačí pouze zachycení formálního stavu- posuzuje se obsah!**
- ▶ Zásada materiální pravdy – obsažena ve všech procesních předpisech (např. Správní řád, Daňový řád, Trestní řád)

VYUŽITÍ ŘÍDÍCÍ KONTROLY

- ▶ V rámci řídicí kontroly vzniká „auditní stopa“ o nakládání s veřejnými prostředky (hospodaření) – ÚČETNÍ PŘÍPAD
- ▶ V rámci vedení účetnictví je nezbytné zajistit „auditní stopu“ o obsahu účetních případů – ÚČETNÍ ZÁZNAM
- ▶ Funkční systém řídicí kontroly je schopen podpořit nejen formální, ale též obsahovou stránku vedení účetnictví, a to s přímou vazbou na průkaznost.

ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ

- Volební období trvá 4 roky – relativně krátká doba
- Setrvačnost zažitých systémů je dlouhá
- Selhání lidských faktorů se nikdy nedá vyloučit
- *Nestačí jen pověřit vedením účetnictví, ale chce to nastavit systém účinné kontroly*
- *Podpůrné opatření - dělat revize nastavení systému řídicí kontroly i u zřizovaných příspěvkových organizací a hlavně kontrolovat její skutečné provádění*
- Možný způsob účelné kontroly, která splní i prevenci předcházení škod, je zavedení systému průběžných výkazů příspěvkových organizací vůči zřizovateli s důrazem na dokumenty, které podpoří dosažení věrného a poctivého obrazu účetnictví a stavu hospodaření účetní jednotky.
- *Tok informací k zastupitelstvu je vhodné provázat s procesem schvalování účetní závěrky*

Děkujeme za pozornost

Dotazy???

Radka.Vladykova@mujesenice.cz

David.Bauer@mfcrcz